

Foto: Luka Datskober

Enriching the Urban Jungle with Bees

Ευαισθητοποίηση Πολιτών: η υπεράσπιση των μελισσών αποτελεί υπεράσπισή του εαυτού μας

Οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες, ειδικά στη σημερινή ανθρωποκεντρική εποχή, έχουν ως αποτέλεσμα την υπερβολική εκμετάλλευση των φυσικών πόρων, την καταστροφή των οικοτόπων, τη μαζική χρήση χημικών ουσιών ... Ωστόσο είναι στην δική μας ευχέρεια, όλα αυτά να αλλάξουν. Σε αυτό το άρθρο, η πόλη Cesena, ένας από τους πέντε εταίρους του BeePathNet, παρουσιάζει τις ορθές πρακτικές που χρησιμοποιεί στην ευαισθητοποίηση των πολιτών. Διάφορα μέσα και εργαλεία χρησιμοποιούνται τα οποία απευθύνονται σε διαφορετικές ομάδες όπως οι αγρότες, οι πολίτες, τα παιδιά, ενώ ταυτόχρονα προωθείται το όραμα μιας φιλικής προς τις μέλισσες πόλης.

Ειδικότερα, στη σύγχρονη ανθρωποκεντρική εποχή, η υπερβολική εκμετάλλευση των φυσικών πόρων, η καταστροφή των οικοτόπων, η μαζική χρήση χημικών ουσιών στη γεωργία και τη βιομηχανία αποτελούν απειλή για πολλά είδη ζώων και φυτών, οδηγώντας σε σταθερή μείωση του αριθμού τους από τη δεκαετία του 1950 κι έπειτα. Πρόσφατες επιστημονικές έρευνες για το μέλι και τις άγριες μέλισσες και τους επικονιαστές έχουν προκαλέσει ανησυχίες σχετικά με τις σημαντικές απειλές που αντιμετωπίζουν οι πληθυσμοί επικονιαστών και τις πιθανές συνέπειες της μείωσης τους.

Στο πλαίσιο αυτό, η εξάπλωση των τεχνητών περιβαλλόντων, η καταστροφή οικοτόπων λόγω της εντατικής καλλιέργειας και η ευρεία χρήση φυτοφαρμάκων στη γεωργία, οδήγησαν τους επικονιαστές στην αναζήτηση καταφυγίου στις αστικές και περιαστικές περιοχές. Το αστικό περιβάλλον είναι συνήθως πιο ζεστό, λιγότερο υγρό, ενώ μπορεί να προσφέρει λουλούδια για μεγάλο χρονικό διάστημα κατά τη διάρκεια του έτους, τα οποία σε γενικές γραμμές είναι λιγότερο μολυσμένα από φυτοφάρμακα σε σχέση με τις γύρω γεωργικές περιοχές.

Φυσικά, τα θεσμικά όργανα των πόλεων πρέπει να κάνουν περισσότερα για να διατηρήσουν τη βιοποικιλότητα και να καλωσορίσουν τελικά τους επικονιαστές. Ειδικότερα, μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην αύξηση του επιπέδου ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης των πολιτών τους, οδηγώντας στην αποδοχή των εντόμων στις πόλεις τους. Σήμερα, δυστυχώς, εξακολουθούμε να αντιμετωπίζουμε επεισόδια άγνοιας και φοβίας σχετικά με την παρουσία εντόμων, ειδικά όταν αυτά μπορούν να τσιμπήσουν. Οι αντιδράσεις αυτές οφείλονται στην

Συνεργάτες:

Ljubljana, Σλοβενία
www.ljubljana.si/en

Amarante, Πορτογαλία
www.cm-amarante.pt/

Bydgoszcz, Πολωνία
www.bydgoszcz.pl

Cesena, Ιταλία
<http://www.comune.cesena.fc.it>

Hegyvidék, Budapest,
Ουγγαρία
www.hegyvidek.hu

Νέα Προποντίδα, Ελλάδα
www.nea-propontida.gr

Περισσότερες πληροφορίες:

www.urbact.eu/beepathnet

beepathnet@ljubljana.si

  /BeePathNet

έλλειψη γνώσης και ευαισθησίας κι ακριβώς πάνω σε αυτό πρέπει να δουλέψουμε.

Το θέμα της ευαισθητοποίησης πρέπει να αντιμετωπιστεί σίγουρα σε πολλαπλά επίπεδα με ποικίλα μέσα και εργαλεία. Καταρχήν, τα θεσμικά όργανα (σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο) πρέπει να ευαισθητοποιήσουν τους δικούς τους οργανισμούς, εστιάζοντας στην κατανόηση της σημασίας της διατήρησης της βιοποικιλότητας στις πόλεις. Απώτερος στρατηγικός στόχος θα είναι η εμπλοκή πολλών διαφορετικών τμημάτων τα οποία θα λαμβάνουν υπόψη το περιβάλλον στην καθημερινή διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Επιπρόσθετα αγρότες και επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην αστική και περιαστική περιοχή θα πρέπει να εκπαιδεύονται ώστε να αντιλαμβάνονται τις ευκαιρίες που απορρέουν από ένα πιο "πράσινο περιβάλλον" και να συνεισφέρουν σε αυτό μέσα από τις καθημερινές τους δράσεις. Οι «πράσινες δράσεις» μπορούν επίσης να αποτελέσουν μια πολύ ισχυρή ευκαιρία προώθησης της εικόνας μιας επιχείρησης τόσο στον γεωργικό όσο και στον βιομηχανικό τομέα.

Τέλος οι πολίτες! Αυτή ίσως είναι κι η μεγαλύτερη πρόκληση του προγράμματος. Η ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σημασία της προστασίας του περιβάλλοντος, της διατήρησης της βιοποικιλότητας, και του ρόλου των επικονιαστών είναι ένας μακροπρόθεσμος στόχος ο οποίος απαιτεί χρόνο και συνεχή δέσμευση ώστε να οδηγηθούμε στην επίτευξη απτών αποτελεσμάτων. Η **ευαισθητοποίηση των πολιτών ξεκινά από τα σχολεία**: η εκπαίδευση αποτελεί την κινητήρια δύναμη για τη δημιουργία ενημερωμένων και ευαισθητοποιημένων πολιτών ενώ η διδασκαλία των μαθητών φοιτητών συχνά διδάσκει και τις οικογένειές τους.

Οι μεγαλύτεροι σε ηλικία, που προέρχονται από γενιές όπου η περιβαλλοντική κουλτούρα αποτελούσε συνήθως δευτερεύουσα πτυχή της ζωής τους, πρέπει να εμπλέκονται μέσω της επικοινωνίας με συμμετοχή και παρακολούθηση σεμιναρίων, εργαστηρίων, εκδηλώσεων, επιδείξεων. Διάφορα εργαλεία θα πρέπει να εμπλέκονται προκειμένου να επιτευχθεί και να μεταφερθεί σωστά το μήνυμα σε αυτούς, ενώ στη διαδικασία θα πρέπει να περιλαμβάνονται όλες ανεξαιρέτως οι ομάδες του αστικού ιστού (αλλοδαποί, πολίτες χαμηλού εισοδήματος, άτομα με ειδικές ανάγκες).

Ο Δήμος Cesena στη πορεία του μέσα στο πρόγραμμα BeePathNet αναπτύσσει μια στρατηγική αφιερωμένη στην ευαισθητοποίηση των πολιτών της στον τομέα της περιβαλλοντικής ευαισθησίας εστιάζοντας στη σημασία των επικονιαστών για τη ζωή μας.

Η διοίκηση έχει ήδη κάνει μερικά σημαντικά βήματα για το όραμα μιας πόλης φιλικής προς τη μέλισσα. Η παρουσία στο Δήμο του [KEBA](#): Κέντρο Εκπαίδευσης Βιώσιμης Ανάπτυξης, αποτελεί βασικό λίθο της προώθησης της βιωσιμότητας στο εσωτερικό του θεσμού και στην πόλη. Ο KEBA είναι αρμόδιος φορέας του δήμου για τον μακροπρόθεσμο σχεδιασμό δραστηριοτήτων που περιλαμβάνουν σχολεία, ενώσεις, ΜΚΟ κ.α οι οποίες εστιάζουν πάντοτε στην εκπαίδευση σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος και την αειφορία (Εικ. 1).

Εικ. 1. Μια υποδειγματική δράση του KEBO στην οποία συμμετέχουν ενώσεις για την άμεση διαχείριση δημοσίων χώρων

Μέσω του προγράμματος BeePathNet, ο Δήμος εστίασε στους επικονιαστές και στις μέλισσες στο αστικό

περιβάλλον, ενώ δημιούργησε μια νέα ιδέα: Πειραματίστηκε σε έναν διαφορετικό τρόπο διαχείρισης ορισμένων χώρων πρασίνου μέσα στα δημόσια πάρκα ρυθμίζοντας το κούρεμα σύμφωνα με τις περιόδους ανθοφορίας. Μόλις ολοκληρωθεί η σωστή ενημερωτική γραφική παράσταση, η περιοχή αυτή θα αποτελέσει σίγουρα ένα μέρος για την εκπαίδευση και την ευαισθητοποίηση των πολιτών.

Πρόσφατα ορίστηκε ένας κύκλος σεμιναρίων ο οποίος θα πραγματοποιηθεί την ερχόμενη άνοιξη. Τα σεμινάρια απευθύνονται σε διαφορετικές ομάδες-στόχους (επαγγελματίες, πολίτες, ιδρύματα) και έχουν τρία βασικά θέματα: σωστή επαγγελματική χρήση φυτοϋγειονομικών προϊόντων (με στόχο τους αγρότες και τους επαγγελματίες), έναν κήπο φιλικό προς τις μέλισσες (βιώσιμη διαχείριση μπαλκονιών και κήπων από τη βοτανική προσέγγιση μέχρι τη φιλική προς τη μέλισσα χρήσης φυτοϋγειονομικών και προϊόντων καταπολέμησης παρασίτων) τα οποία απευθύνονται στους πολίτες, μια στρογγυλή τράπεζα σχετικά με τη σημασία των Μουσείων η οποία θα αφορά την επιστημονική διαδικασία ευαισθητοποίησης/ εκπαίδευσης των πολιτών.

Παράλληλα φέτος το δημοτικό σχολείο της Cesena θα έχει την ευκαιρία να πειραματιστεί με ένα λεπτομερές εκπαιδευτικό μονοπάτι το οποίο θα αφορά τις μέλισσες, τους επικονιαστές και τη μελισσοκομία, εμπλουτισμένο από την παρουσία ενός μελισσοκόμου στην τάξη ο οποίος θα παρουσιάσει στους μαθητές μια πραγματική κυψέλη και την πολυάσχολη ζωή των μελισσών.

Εικ. 2. Μέσο διάδοσης πληροφοριών σχετικά με το πρωτόκολλο που υπεγράφη σε τοπικό επίπεδο ανάμεσα σε μελισσοκόμους και εταιρείες σπόρων.

πρωτόκολλο). Αυτό το πρώτο τοπικό βήμα οδήγησε την ίδια χρονιά στην υπογραφή μιας εθνικής συμφωνίας που αποτελεί ορόσημο μιας σύμπραξης για τον σεβασμό στη μέλισσα μεταξύ των μελισσοκόμων, των αγροτών και των παραγωγών σπόρων (Εικ. 2).

Εικ. 3. Πολίτες ακούν μελισσοκόμους να διηγούνται ιστορίες από την καθημερινότητά τους. Παγκόσμια Ημέρα Μέλισσας 2019.

Η οργάνωση των εκδηλώσεων είναι επίσης ένα ισχυρό εργαλείο για να προσελκύσει την προσοχή των πολιτών. Εάν υποστηρίζονται από μια καλή επικοινωνιακή πολιτική μπορούν να προσεγγίσουν τους πολίτες και να τους εμπλέξουν. Αυτό ακριβώς επιτεύχθηκε φέτος στα πλαίσια του εορτασμού (για πρώτη φορά στην Cesena) της Παγκόσμιας Ημέρας των Μελισσών (Εικ. 3). Η εκδήλωση αυτή αποτέλεσε την πρώτη ευκαιρία για τη δικτύωση των τοπικών αρχών, των ενώσεων, των εταιρειών και των πολιτών οι οποίοι μεριμνούν για τη διατήρηση της αστικής βιοποικιλότητας και των επικονιαστών στην πόλη της Cesena. Η επιτυχία της εκδήλωσης έδειξε ότι, εάν πραγματοποιηθεί σωστή προσέγγιση του κοινού, θα επιτευχθεί κι η ευαισθητοποίηση στα θέματα του έργου μας.

Εικ. 4: Η Ομάδα Εργασίας της Fidenza

Εικ. 5: Αστικός μελισσοκόμος της Cremona σε δράση

Επιπλέον, στην σύγχρονη εποχή, το διαδίκτυο μπορεί και πρέπει να χρησιμοποιηθεί προκειμένου οι δράσεις ευαισθητοποίησης του κοινού να είναι πιο αποτελεσματικές και διαδοθούν σε πολύ μεγαλύτερη κλίμακα. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο αναπτύσσονται ισχυρότερες σχέσεις με συμπληρωματικά έργα που προσεγγίζουν το ίδιο θέμα σε διαφορετικές πόλεις, με κοινό στόχο τη δημιουργία φιλικού αστικού περιβάλλοντος για τις μέλισσες και τους επικονιαστές.

Μερικές πολύ ενδιαφέρουσες πληροφορίες μέσω της πλοήγησης στο διαδίκτυο μπορούν να βρεθούν, για παράδειγμα, για το έργο [“Let it bees!”](#) (Εικ. 4, Δήμος Fidenza), και το έργο [“Cremona Urban Bees”](#) (Εικ. 5, Συνδέσεις Città Rurale και Δήμος Cremona).

Συγγραφέας: Mario Laghi, Ph.D, Δήμος Τσεζένα, Συντονιστής Έργου

Φωτογραφίες:

Εικόνα 1 και 3: Αρχείο του Δήμου της Τσεζένα

Εικόνα 2: AFA, Ένωση Μελισσοκόμων των Φορλί-Τσεζένα

Εικόνα 4: Δήμος Φιντέντσα

Εικόνα 5: "Αγροτική πόλη"